

145. El festeig (St. Josep de sa T.)*Informador:* Joan Mari i Portas*Edat:* 77 anys*Transcriptors:* J. Veny, L. Pons*Enquestador:* Marià Torras*Data:* octubre 1993

Comentari: Tot i que l'enquesta és de Sant Josep, l'informador és natural de ses Salines, la qual cosa es reflecteix en la fonètica de les vocals tòniques.

145**El festeig**

(Sant Josep de sa Talaia)

i v,i un əll'otə: | ʒ,ovə | kə v,a kuməns,a tən,i mol d 'eksit | i tot kr,istu j əŋvəst'ia | i i βw'enu | tut,əm əj əŋvəst'ia | p,ərkə s əll,otə 'erə unə ʒ,ovə βəst,əŋ ɣw'apə | pər,ɔ sə ʒ,en əj əŋvəst'ia | p,ərkə l ,amu də lə k'az ,er un 'omə: || no s,e kəm ,e də ð'i | ,um bwen'atfo | kə sə ʒ,en sən ənr'əjə | i f,əjən lu kə vul,iən ə ka s'ewə | ent,onsəʒ mu n ən,arəm əl'a | i n,ədə m,enus kə n,altruz d'oz v,arəm s'ə əs kə f,əjəm vintitr'əs || əl'ɔ | lə k'azə | ja n,ə tən,iən əpr,ɔw kəð'irəs | pə sə ʒ'en | pər ðun'a | pə | ə s,ewrə pə sə ʒ'en | i v,arən tr,ewr um b'əŋ || ɬerk | kə tən,iə tr,əz w kw,atrə m'etrus | p,ərkə sə ʒ,en səɣ,ez d,al əkəl b'əŋ | əl,a un rək,o i v,iə s əll,otə fəstədʒ'an | i: bw'eno | no j n,arən əz vintið,oz ɔ tr'əs | kəm ,əʒ nətur'al | j,ɔ j vadʒ n,a fəstədʒ'a | i v,aʒ dəmən,a s pw'estu | ə uŋ k əst,avə fəstədʒ'an | k 'er ən | ən tələj'ətəs || k,eɫ kəz,at əm nə frənsisk,ətə də k'ən || <1> k,an trunt'oj || <2> də kən trunt'oj || i vadʒ n,a fəstədʒ'a || pər,ɔ no j n,arəm mɪs kə kw,atr ɔ s'iŋ || i sə ʒ,en ə fe s 'azə | ə fe m,oltə br'omə | ə: | ə r'iwrə | ə: | əβuz'a | mez b'e | n i va v'ə tr,əz o kw,atrə | kə surt,iən pər f'ɔrə | l ,amu də lə k,azə tən,iə v'akəs || i sə vəkər,iə st,avə f'i pr,ɔb də | sə k'azə || i: | i va tr,əz o kw,atrə kə surt'iən ,i sən n'arən əs | ən əs kur,al də səz v,akəz ə βusk,a z mənʒ'a | kə v,iə də ðun,a səz v,akəz i vən f'e | dəv,an sə p'ɔrtə də s,ə | sə p,ɔrtə st,avə tənʒk'adə || i dəvan sə p,ɔrtə f,erən um m'un d,ə: | mənʒ,a pə səz v'akəs | <3> ,un əmpə'i'adə | <4> əs prim,e kə va f,e s ið'eə də surt'i | va v,ə də pidʒ,a sə p'ɔrtə | i v,i um m'un də | də p'a'ə | j əwf'als | məskl,at əl'i dəv,an sə p'ɔrtə || i f'es | i f,e tuntər'ias <5> pər f,e b'efə | p,ərkə rəz'ultə kə | kə lə k'azə | kə l,amu də lə k,azə no səb,iə d'u əs kəls,onz əpr,ɔw b,əŋ kurð'ats | no f,əəm m,es kə f,e s 'azə | i fe b'efə | p,ərkə si ɣes s'et un ,altr 'omə | əkəl 'omə | əwr,iə surt'it | i si pur,iə ɣəf'a | əs kə: v,esən f,et s əmpə'i'adə ɬ'i | əlʒ əwr,iə fut,ut kw,atrə

- <1> Intervenció de la segona informadora.
- <2> Reprèn l'informador principal.
- <3> Intervenció de la segona informadora.
- <4> Reprèn l'informador principal.
- <5> Enquestador: «Però això era per fer befa, no?».

145**El festeig**

(Sant Josep de sa Talaia)

Hi via* una al·lota jove que va començar a tenir molt d'èxit i tot cristo* hi enves-tia, i, bueno,* tothom hei* envestia perquè s'al·lota era una jove bastant guapa;* però sa gent hei* envestia perquè l'amo de la casa era un home, no sé com he de dir, un buenatxo,* que sa gent se n'enreia* i feien lo* que volien a ca seva. Entonces* mos* n'anàrem allà i nada* menos* que naltros* dos vàrem ser es que fèiem vint-i-tres. Allò, la casa ja no tenien aprou* cadires per sa gent, per donar per ... a seure per sa gent. I varen treure un banc, llerg,* que tenia tres o quatre metres* perquè sa gent se-gués* dalt aquell banc. Allà, a un racó hi via* s'al·lota festejant i, bueno,* no hi na-ren* es vint-i-dos o tres, com és natural; jo hi vaig nar* a festejar i vaig demanar es puesto* a un que estava festejant que era en ... en Talaïetes, quell* casat amb na Fran-cisqueta de can ...

Can Trontoi.

De can Trontoi. I vaig nar* a festejar, però no hi nàrem* més que quatre o cinc. I sa gent, a fer s'ase, a fer molta broma, a ... a riure, a abusar més bé. N'hi va haver tres o quatre que sortiren per fora. L'amo de la casa tenia vaques i sa vaqueria estava així, prop de sa casa. I ... hi va [haver] tres o quatre que sortiren i se'n naren* as ... a.n* es corral de ses vaques a buscar es menjar que havia de donar a ses vaques, i van fer da-vant sa porta de sa ... —sa porta estava tancada— i davant sa porta feren un munt de menjar per ses vaques.

Una empaïada.*

Es primer que va fer s'idea de sortir va haver de pitjar sa porta, i hi via* un munt de ... de paia* i alfals mesclat allí, davant sa porta, i fes ... i fer tonteries.*

Per fer befa, perquè resulta que ... que la casa que l'amo de la casa no sabia dur es calçons aprou* ben cordats ... no feien més que fer s'ase i fer befa, perquè si gues* set* un altre home, aquell home hauria sortit i, si poria* gafar* es que havessen* fet

γερut'adēs ll (...) i əw əwr, iə mvi'at t,ot ə pəsədʒ'a | <6> no | əz ðiʒ'əw | əz diwm'əŋʒə j əz ðiʒ'əwz ðom'es | ,erəm pər fəstədʒ'a | əj v, iə pw'estus k,ə ll kə si n tən, iəm m,oltə f'altə | i n,avən əz ðim'ars təmb,e | pər'ə | i v, iə pəks pw'estus kə w ədmət'isən əz ðim,ars | ən t,otəs səs k,əzəz əj a ʒ,əŋ kə n t,e mez ɣ'anə | ,uns kə z 'altərəs | i ki n tən, iə mez ɣ'anə | əprufit,avən əz ðim'ars təmb,e | dim'arz ðiʒ'əwz i diwm'əŋʒə | <7> pw,ez βw'enu | əriβ,avəz ə sə k'azə | ə: sə puz,avən sə n'it ll dəv,an sə p'ortə | i: | i əs f,əjə wn s'iwlu | <8> i sə məʒ,orə ð'e'ə | ənt'r'aw! ll uβr,iən sə p'ortə | i ðinʔ ðə (...) | ,al ənt'r'aw! ll i n,avən ə s ənt'r'adə | b,ə'nə n'it! | b,ə'ə n'it! | i puz,avən kəð,iṛə pər s'ewrə ll i kl'a | s əll'ətəʔ | j,a səβ'iə kə | ə lu məʒ,o si ,erən dəskunəɣ'uts | kə no j ɣ,esən nad m'aj | li f,əjən s,əjən s əll'ətə | kə z n'az ə: | ən ə: s kw'artu | əs kəŋvi,avə ðə r'əbə | o f,əj un simul,akrə ðə kəŋvi'arsə | ə lu məʒ,o no s kəŋvi'avə | i surt'iə | əs puz,avə s,ewrə ʔ'a | puz,av unə kəð,iṛə ðər,erə pəz n'ovju | j əz n,ovju s əfək'avə | i n,avə fəstədʒ'a | i əz 'altərəs ll si ,erəm m,ez ð 'un | əst,avən əʔ'a | əsəɣ'uts | fum'an | i kumvərs,an əm s 'altərə ll si ə lə k,azə j v, iə ltrəz əll,ətəs kə n,o fəstədʒ'asən | pwes | pər pəs,a s t'emz əmb ək,əʒs k əst,avən əspər'an | ə: | munt,avən sə t'awlə | i lə βər,əjə ðə k'artəs | i s puz,avən ə ʒuy'a | vul,əw ʒuy,a ləs k'artəs? | i βw'enu | i s puz,avən ə ʒuy,a ləs k'artəz əmb ək,əʒ əll'ətə | o k,əʒəz ð,oz əll'ətəs kə n,o | kə n,o fəstədʒ'avən | i pəs,avən ə: rət'ət | əly'uns | kumvərs,avə n s'u: | əm l ,amu ðə lə k'azə | təmb'e ll də vəɣ'adēs ll j ə pəs,arsə sə pət,akə ð ,unz ən əz 'altərəs | i fum'a j | <9> i sə j'ajə: ʔa m,ans pləɣ,adəz ə un rək'o | ə sə j,ajə n,o sə li ð,əjə r'əs | ni ,elə no ð,əjə r,əz ə niŋg'u | 'elə | ,elə num,ez vəʒil'avə | <10> ə kəŋvi'a | pwes | ə: | ən əs kə v, iən də kəŋvi'a | ən s,e kə li pərəf'iə | kə: | 'orə | tir,avən 'um | pəðruʔ'ət ll t,əkət,əkət'ək ll sə | i sə pəðr,ətə kə f,əjə tr'əs | ,əʒə s əv, iə ð əfək'a | 'i no pur, iə ði b,ənə n'it! ll ,elə s əfək'avə | i n,avə f'orə kəm kə n,az ə f,e pip'i | i turn,avə ntr'a | i əŋ və st'at ll s,iŋ min'uts | ə tr,əz min'uts | ə: | f'ə | <11> ə n,ow min'uts | <12> ʔəv,ə s əfək'avə | i ð,əjə b,ənə n'it! | p'ərəkə | s əfək,arsə ðəv,orə s əll'ətə | i uβr,i sə p,ortə | i ði bənə n'it! | ,er unə: b'efə pər lə k'azə ll ənt'onsəs | v, iə ðə ðə surt'i | i tūr,n,a ntr'a ll iŋkluz ,erə b,efə pər lə k'azə | j ,erə b,efə pəs k'ə | pəs k ənt,r,avə fəstədʒ'a | təmb'e | iŋkl'us si: | ,er un kə s əfək'as ll i ðə,ez βənə n'it! | əs kə s əv, iə ðə fəstədʒ,a s

<6> Enquestador: «I s'anava a festejar qualsevol dia de la setmana? O hi havia uns dies determinats?».

<7> Enquestador: «I ço què es feia? Els joves arribaven a sa casa?».

<8> L'informador fa un xiulet llarg.

<9> Enquestador: «I la iaia?».

<10> Enquestador: «I llavors, quan s'havia de canviar de festejador ...?».

<11> Intervenció de la informadora secundària.

<12> Reprèn l'informador principal.

s'empaiada* allí, els hauria fotut* quatre garrotades ... i heu* hauria enviat tot a pas-sejar.

No, es dijou..., es diumenge i es dijous domés* eren per festejar. Hei* via* puestas* que ... que, si en tenien molta falta, hi naven* es dimarts també, però hi via* pocs puestos* que ho admetessen es dimarts; en totes ses coses hei* ha gent que en té més gana uns que es altres i qui en tenia més gana aprofitaven es dimarts també. Dimarts, dijous i diumenge.

Pues,* bueno,* arribaves a sa casa, eee se posaven sa nit, davant sa porta i ... i es feia un siulo* i sa majora* deia: —«Entrau!»* Obrien sa porta i dins de ...: —«Hala, entrau!»* I naven* a s'entrada: —«Bona nit!» —«Bona nit!» I posaven cadira per seure i, clar, s'al·lota ja sabia que a lo* mellor,* si eren desconeguts, que no hi gues-sen* nat* mai, li feien senya a s'al·lota que es nas* a ... a.n* es quarto,* es canviava de roba, o feia un simulacre de canviar-se, a lo* mellor* no es canviava. I sortia, es posava a seure allà, posava una cadira darrere pes nóvio* i es nóvio* s'aixecava i nava* a festejar; i es altres, si eren més d'un, estaven allà asseguts, fumant i conver-sant amb s'altre. Si a la casa hi via* altres al·lotes que no festejassen,* pues* per pas-sar es temps amb aquells que estaven esperant, eee muntaven sa taula i la baraa* de cartes i es posaven a jugar. —«Voleu jugar a les cartes?» —«I bueno».* I es posaven a jugar a les cartes amb aquella al·lota o aquelles dos* al·lotes que no ... que no feste-javen i passaven es ratet.* Alguns conversava amb so ... amb l'amo de la casa, també de vegades; i a passar-se sa petaca d'uns a.n* es altres i fumar i ...

I sa iaia, allà, mans plegades a un racó. A sa iaia no se li deia res, ni ella no deia res a ningú; ella, ella només vegilava.*

A canviar, pues,* eee ... a.n* es que havien de canviar, en ser que li pareixia que era hora, tiraven un pedrullet,* tecatecatec;* sa ... i sa pedreta que feia tres, ella s'ha-via d'aixecar i no poria* dir «bona nit!»; ell s'aixecava i nava* fora com que anàs* a fer pipí* i tornava entrar i en ver* estat cinc minuts o tres minuts o ... això ...

O nou minuts.

Llavò* s'aixecava i deia «bona nit!», perquè s'aixecar-se devora s'al·lota i obrir sa porta i dir «bona nit!» era una befa per la casa.

Entonces* via* de ... de sortir i tornar entrar, inclús* era befa per la casa i era befa pes que ... pes que entrava a festejar també; inclús* si era un que s'aixecàs* i diés*

əfək,av ənsəy'ida | f:t ej' tu! | f,e l fəv'o | t,orn əntr'a' i kəv,ə ð'iyəz β,əvə
n, it' i tə m v'as | pər,ə f'i n'o || <13> əf,ə vəy,əðəz əj v,ia ðəzəvən'enssis' əj
v,ia βər'a'jəs | əə: | pər k,əzəz əf'i || p,ərəkə kl'a | p,ərəkə pəs,avən dəm,un ə sə
k'e'j | pəs kust'um | <14> əs f'əjə | əs f,əjə s t,emz mes k'ur' | <15> sə
rəpərt,ia s t'ems' kl'aru | si,erən s,ing k ə s'is | i v'əəs kə | ə lu mək,o s səβ,ia kə
lə k'azə | də ləz ð,odzə pər əm,un no vul,iən lə v'əllə | ənt,onsə si,erəw
kw'atrə | i: kuməns,avəw ə ləz v'uj' | pw,ez us tuk,av un ,ərkə kəð 'un | i m,ez
u m,enuz un 'ərkə j: <16> (...) pf:u! | ən s'e | ən s,e lə n'it | <17> əs prim,e k
ərib'as <18> əs prim,e kə v,ia riβ'at' ə | ə kəv,ə ,əntre əls mət'efu si riβav unə
pənd'ia | (...) s u rəgl,avən ,əntre 'eəls (...) əj vas t,u ə j v,adz j'ə | <19> si
riβ,avəm d,oz o trə z'uns | kunsult'avəm s,i | bw'enu | i vəlz ən,a prim,e t'u? |
i v,əlz na prim'e? | i s ,əltrə d'əjə | bw'enu' ves | si er ,unə k,azə kə no j y'ez
,ərkə təj'adə | i:: | i s əll,ətə t əyərəð'avə pər kumvərs,a mb 'eə | mez β,e
prəfər,iəz əspər'a s,e z ðər'e | p,ərəkə kəv,ə t'u' tən n,avəz əm v'ul'ə | (...) <20>
<21> a: ,eə w ð'e'jə | s əll,ətə w ð'e'jə | <22> ə j,a s əviz,avə: n əs
kumpər'erus | p,ərəkə si 'arə | pər,l,avə mb ək'əstə | kə kəv,əs fəstədžavən
t'ots' supuz,əm əs k'as | i: əj v,ia u k əs furməliz'avə əm s əll'ətə | ə s
furməliz,avən əz ð'os | i s trət'avən | ənt'onsəs' ə: | s əll,ətə ðəf,avə ðə
kumvið,a z 'əltrəs || ə s'i'yi kə (...) ə: | əs k ən,avə fəstədž,a s əll,ətə |
kumvið'avə ,eə | diwm,ənəzə kə v,e vəndr'az ə? || e kl'aro v,a! | si ə n'o | pərə
βw'enu | ə lu mək'o ð,əjə kə si' i n,o j turn'avə | ə lu mək,o li d,əjə kə j,a w
vur'əm | i əj turn'avə | pər'ə' kw,an s əll,ətə s furmaliz,avə mb 'un | kə sə
vul,iə pər 'eə | ənt'onsəs' ə: tu j n,avəz ə fəstədž'a' j əmb əfə ð,əjəz βw,enu
mə m b'atf' | i ,eə ð,əjə id'ə' | əst,iyəz β'ə || ja n,o li d'əjəs | no d d,əjə s i
vul,iəs turn'a | kəm ,ez nətur'al | ni t kumvið'avə pər turn'ari | ənt,onsəz
ð'əjəs' kər'aj' ja m ,a fut'ut ək'əstə! | no m ,a kumvið'at! | i j,a no j n'avəs |
<23> j,a no j turn'avəs | j əf'i

<13> L'informador fa dos clics.

<14> Enquestador: «Sí, sí, sí. I, quan hi havia cinc o sis o, ...; en aquest cas que eren,
que éreu vint a festejar?».

<15> Enquestador: «Es repartia el temps?».

<16> Enquestador: «I, a l'hora de festejar, qui començava?».

<17> Enquestador i informadora secundària: «Qui era que començava?».

<18> Intervé la informadora secundària.

<19> Reprèn l'informador principal.

<20> Fragment no transcrit bastant llarg. Enquestador: «I com s'acabava el festeig?
Com ho sabíeu, que ja s'havia compromès?».

<21> Intervenció de la informadora secundària.

<22> Reprèn l'informador principal.

<23> Enquestador: «Ja, ja, ja».

«bona nit!», es que s'havia de festejar s'aixecava enseguida:* —«Xt, ei, tu! Fe* el fa-
vor, torna entrar i llavò* digues “bona nit!” i te'n vas, però així, no». Això a vegades
hei* via* desavenències,* hei* via* baraies,* ee per coses així; perquè, clar, perquè
passaven damunt a sa llei, pes costum.

Es feia ... es feia es temps més curt.

Se repartia es temps, claro.* Si eren cinc o sis i veies que a lo* mellor* es sabia
que la casa, de les dotze per amunt, no volien la vetla,* entonces,* si éreu quatre i co-
mençàveu a les vuit, pues* us tocava una hora a cada un, i més o menos,* una hora i ...

Pfu!, en ser ... en ser la nit.

Es primer que arribàs.

Es primer que havia arribat o ... o llavò* entre ells mateixos, si ribava* una pandi-
lla* ..., s'ho arreglaven entre ells ...: «Hei* vas tu o hi vaig jo».

Si ribàvem* dos o tres junts, consultàvem si ... bueno:* «Hi vols anar primer tu?
Hi vols nar* primer?» I s'altre deia: «Bueno,* ves». Si era una casa que no hi gues*
hora taiada* i ... i s'al·lota t'agradava per conversar amb ella, més bé preferies esperar
a ser es darrer, perquè llavò tu te'n naves* en voler.

Ah!, ella ho deia, s'al·lota ho deia.

O ja s'avisava a.n* es companyeros* perquè, si ara parlava amb aquesta que lla-
vors festejaven tots, suposem es cas, i hei* via* un que es formalitzava amb s'al·lota,
o es formalitzaven es dos i es tractaven, entonces* eee s'al·lota deixava de convidar
es altres; o sigui que ... ee es que anava a festejar, s'al·lota el convidava a ell: —«Diu-
menge que ve vendràs,* eh?».—«Eh, claro,* va!». Sí o no. Però, bueno,* a lo* me-
llor* deia que sí i no hi tornava; a lo* mellor* li deia que «ja ho vorem»* i hei* torna-
va. Però, quan s'al·lota es formalitzava amb un que se volia per ella, entonces* eee tu
hi naves* a festejar i amb això deies: —«Bueno,* me'n vaig». I ella deia: —«Idò,*
estigues bo». Ja no li deies, no et deia si hi volies tornar, com és natural, ni et convi-
dava per tornar-hi. Entonces,* deies: —«Carai,* ja m'ha fotut* aquesta! No m'ha
convidat!» I ja no hi naves.*

Ja no hi tornaves. I així.